

Investavimo pradžiamokslis

Andrius Kavaliauskas, 2011-10-05

Pristatymo planas

- Kas yra investavimas?
- Kur investuoti?
- Kaip pradėti investuoti?
- Kur ieškoti informacijos?
- Kas naujo finansų pasaulyje?
- Kokių klaidų geriau nedaryti?
- Kaip uždirbti milijoną?

Kas yra investavimas?

Pinigų įdarbinimas
savo tikslams pasiekti

Klasikinis požiūris

- **Aiškūs tikslai ir vizija, rizikos tolerancija**
  - Namas, mokslai, milijonas, saugi senatvė, verslas
- **Pinigų srautų planavimas**
  - Kokios yra pajamos, išlaidos, kiek man reikia?
- **Pinigų perskirstymas į finansines priemones**
  - Siekiant išsaugoti jų vertę, sukaupti turtą
- **Domėjimasis finansų rinkomis**
  - Nuolatinis tobulėjimas ir pulso pajautimas
  - Tai gali daryti konsultantas!
- **Savęs pažinimas**
  - Ką darai teisingai, ir ką – nelabai?

Gyvenimiškas požiūris

Pigiai pirkti

ir

brangiai parduoti

Ar reikia investuoti?

Ar reikia investuoti?

Ar reikia investuoti?

Ar reikia investuoti?

Ar reikia investuoti?

Ar reikia investuoti?

Ar reikia investuoti?

Taip!

Nes investavimas drastiškai padidina tikimybę:

- Užsitikrinti kokybišką buitį
- Neprarasti pinigų dėl infliacijos
- Turėti pinigų nenumatytiems atvejams
- Pasiiekti savo tikslus ir svajones

Pinigų rinka

- Valiutos („cash“as“), indėliai, indėlių sertifikatai

Obligacijos

- Skolos vertybiniai popieriai (įmonių, valstybių, susietos obligacijos (SASO), vekseliai)

Akcijos

- Nuosavybės vertybiniai popieriai (įmonių)

Pensijų fondai

- 2 pakopos pensijų fondai, 3 pakopos pensijų fondai (savanoriški), investicinis gyvybės draudimas

Investiciniai fondai

- Kolektyvinio investavimo subjektai, privataus kapitalo fondai, biržoje prekiaujami investiciniai fondai (ETF), indeksų fondai, rizikos draudimo fondai (hedge funds)

Žaliavos

- Metalai (auksas, sidabras), nafta ir jos produktai, maisto produktai ir kt.

Nekilnojamasis turtas

- Sklypai, patalpos, butai, namai ir kt.

Išvestinės priemonės

- Atpirkimo (REPO), išankstiniai (forward), ateities (future), pasirinkimo (option), apsikeitimo (swap), palūkanų normų apsikeitimo (IRS), kredito rizikos apsikeitimo (CDS) sandoriai, sandoriai dėl kainų skirtumo (CFD) ir kt.

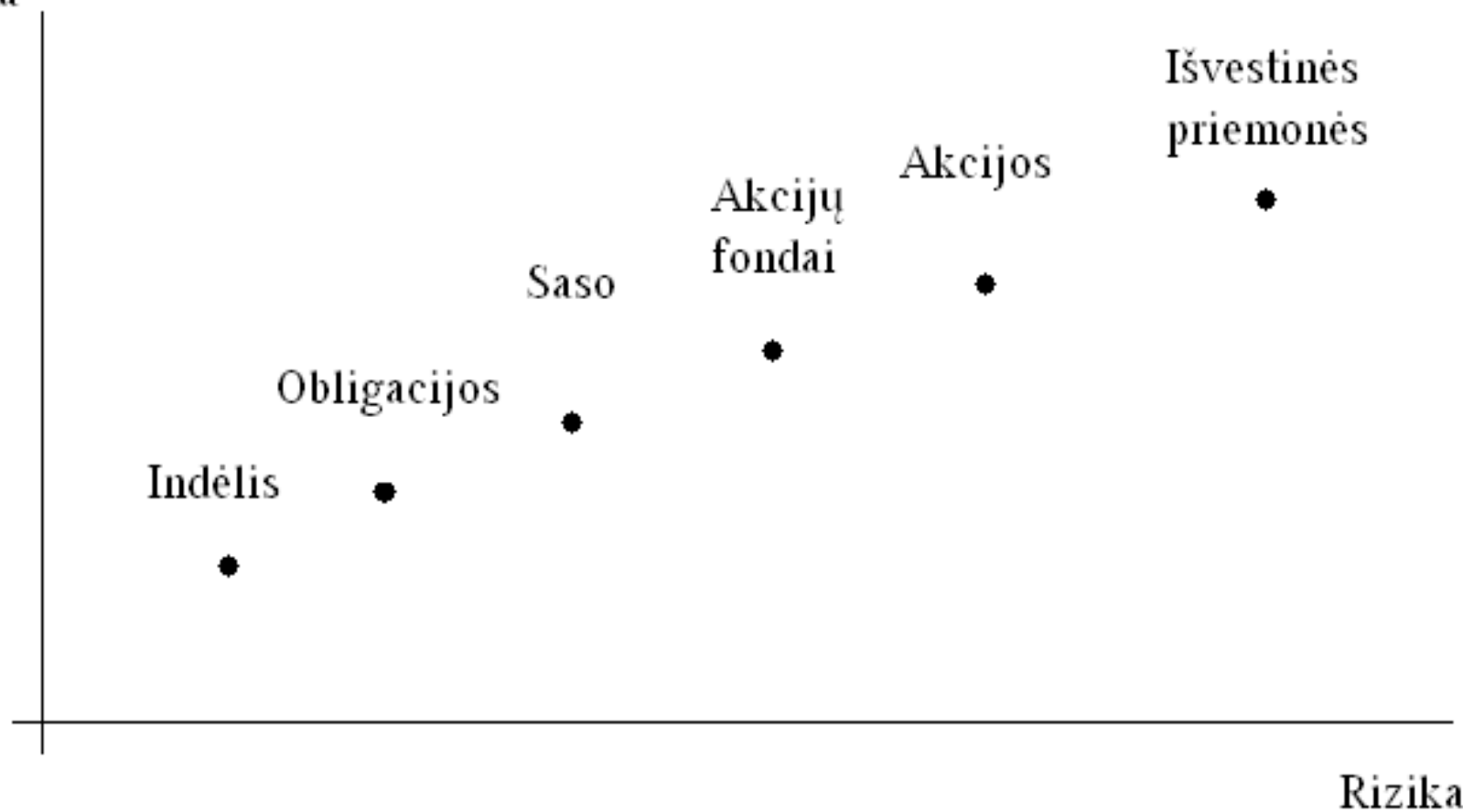
Vertybės

- Meno kūriniai, gėrimai (pvz. vynai), kolekcinės vertybės (pvz. pašto ženklai) ir kt.

Veršlas

- Įmonė, nuosavas veršlas, verslo dalis.

Tikėtina
graža

Rizika

Investuotojo „bushido“ kelias

Išlaidavimas

Taupymas

Spekuliavimas

Investavimas

Taupymas

TAIP

- Pinigų „juodai dienai“ atidėjimas
- Finansinio saugumo užsitikrinimas
- Lazdos neperlenkimas

NE

- Išlaidavimas
- Betikslis pinigų kaupimas
- „Doing nothing“

Taupymas vs. investavimas

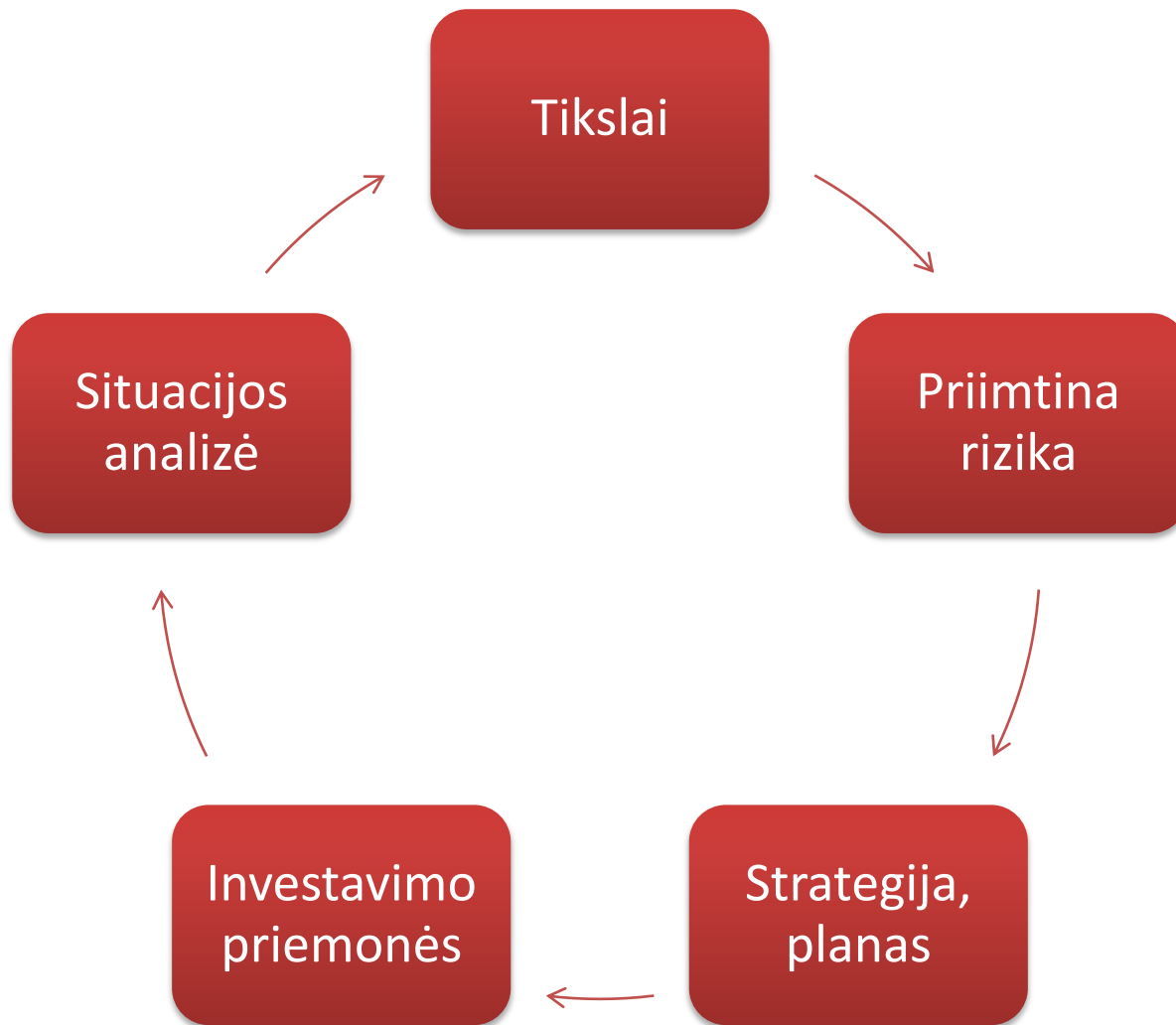
Taupymas:

- Pinigų atsidėjimas nenumatytiems poreikiams

Investavimas:

- Pinigų atsidėjimas numatytiems poreikiams

Investavimo sėkmės receptas

Kas ta rizika?

- Investavimo priemonių kainų svyravimas (pvz. kainos standartinis nuokrypis).
- Pagrindinis klausimas – kiek galiu sau leisti prarasti?
- Kuo daugiau rizikos – tuo didesnė grąža.
- Tinkamai neįvertinus – belieka kaltinti tik save.
- Esminis investuotojo tikslas – kuo daugiau grąžos už kuo mažesnę riziką.

Indėliai

- **Paprasta**

- Minimali suma 100-1000 LTL
- Aiškios, fiksuotos palūkanos (pvz. 3%)
- Sudaryti sandorį galima bet kuriame banke

- **Saugu**

- Apdrausta „Indėlių ir investicijų draudime“ (iki 100.000 EUR)
- Bet kada prieinami pinigai
- Minimali rizika

Obligacijos

- Skolos vertybinis popieriai, arba, paprasčiau tariant, investuotojo paskola įmonei ar kitam subjektui.
- Investuotojas skolina tam tikrą pinigų sumą iš anksto nustatytais sąlygomis ir sutartam laikotarpiui.
- Pasibaigus laikui, bendrovė grąžina investuotojui pasiskolintą pinigų sumą (išperka obligaciją) ir už leidimą naudotis pinigais sumoka investuotojui.

Obligacijos

Obligacijos gali būti:

- Su fiksuota palūkanų norma.
- Su kintama palūkanų norma.
- Su nuliniu kuponu (sumoku 95 LTL, atgaunu 100 LTL, t.y. nėra tarpinių palūkanų išmokų).
- Mišraus tipo (kai dalis obligacijų palūkanų mokamos pagal fiksuotą palūkanų normą, o dalis – pagal kintamą)

Obligacijos

Obligacijos gali būti:

- Įmonių
- Vyriausybių (VVP)
- Susietos su finansinėmis priemonėmis (SASO)

Obligacijos

Gerai, nes:

- Platus pasirinkimas
- Aiški grąža
- Bankroto atveju – pirmenybė prieš akcininkus (kurie turi akcijų)
- Galimybė investuoti į akcijas su **APSAUGA** (SASO atveju)

Tačiau:

- Rizika gali svyruoti nuo mažos iki aukštos
- Gali būti nelikvidžios, t.y. gali tekti palaikyti iki termino pabaigos

Obligacijos

Rekomenduojamas laikotarpis:

- Metai ir daugiau

Akcijos

Vertybiniai popieriai, patvirtinantys jos turėtojo teisę į turtą, pelną, bei dalyvavimą valdant įmonę.

Kitaip tariant:

- Akcijos = įmonės dalies turėjimas
- Turiu 0,001% įmonės akcijų – reiškia turiu 0,001% tos įmonės

Akcijų prekyba

- Akcijų prekyba vyksta biržoje:

- Birža – rinkos operatorius, kuris suveda pirkėjus ir pardavėjus ir suteikia galimybę atlikti sandorius.
- Prekybą prižiūri VPK (Vertybinių popierių komisija)

Esminis prekybos principas?

Pigiai pirkti ir
brangiai parduoti

Investuotojų į akcijas tipai

- Spekuliantai
  - Remiasi technine analize
- Investuotojai
  - Remiasi fundamentalia analize

Fundamentali analizė

- Įmonės finansinė padėtis (pelnas/nuostolis, turtas, pinigų srautai, kt. atskaitomybė)
- Lyginamųjų rodiklių analizė
- Diskontuotų pinigų srautų analizė
- Įmonės perspektyvos, vadovybė
- Makroekonominė situacija
- Globalizacijos veiksniai

Pagal tai nusprendžiama – įmonės akcijos kaina pigi (reiškia – pirkti), ar brangi (reiškia – parduoti)

A. D. „RWALDA“
KONSOLIDUOTOS IR BENDROVĖS 2010 M. 12 MĖNESIŲ TARPINIS SUTRUMPINTOS FINANSINĖS A. T. SKAITOS
(tūkst. litų, jei nenurodyta kitaip)

Konsoliduotos ir Bendrovės pelno (nuostolių) ataskaitos

Tvirtinama vertė	Grupė		Bendrovė	
	2010 m.	2009 m.	2010 m.	2009 m.
	Neaukštinta	Aukštinta	Neaukštinta	Aukštinta
Pajamos				
Sėkmių įgyvendinimo pajamos	147 214	149 946	-	-
Kitų įpareigojimų pajamos	7 420	8 297	-	-
Nuomos ir kitos rinkodaros pajamos	26 224	26 120	-	-
Informacinių technologijų pajamos	27 624	25 379	-	-
Kitos produktų ir paslaugų pajamos	7 159	6 951	-	-
Pajamų iš viso	215 641	216 793	-	-
Kitos pajamos	0,3	4,300	4,012	0,367
Dukterinių asociacijų ir bendro pavaldumo įmonių patirdimo pajamos (nuostoliai)	0	16,340	3,913	(10,010)
Gautas gyvybiškas pajamos (nuostoliai), patikslintas investicijų turto likvidacijai	1,236	(72 328)	-	-
Finansinio turto likvidacijos vertės pakilimo nuostoliai	0,1	(4,460)	(1,367)	3,037
Pagarbinis produkcijos ir nebaigtas gamybos atlygis pašalinimas	1,147	3,154	-	-
Žaliavų ir nebaigtos gamybos sąnaudos	(143,647)	(111,060)	(26)	(20)
Generacijos rinkodaros turto atlygis pašalinimas	(5,260)	7 968	-	-
Šiluminės destrukcijos	(5,852)	(23,650)	(1,911)	(1,772)
Vertės sumaišymas, nuakvojimas ir atšaldymas	(4,327)	(28 180)	10 387	(100,222)
Pajamų nuomos ir komunalinės sąnaudos	(17 120)	(15,720)	(17,0)	(17,4)
Nuostoliai įmokos ir amortizacija	(10,420)	(10,120)	(10)	(10)
Pajamų pralaimėjimai ir remonto sąnaudos	(5,472)	(8,734)	(1)	(0)
Kitos vertės sąnaudos	(14,440)	(14,720)	(887)	(1,220)
Visi kitos pajamos (nuostoliai)	42,290	104,793	1,214	(102,640)
Finansinio sąnaudos	0,2	(17,940)	(11,190)	(22,420)
Asociacijų ir bendro pavaldumo įmonių (nuostolių) pelno dalis	24,736	10,432	-	-
Asanktinio laikraščio pajamos (nuostoliai) prieš apmokėjimą	41,813	(107,240)	(11,840)	(124,000)
Pelno mokėjimas	7	(260)	1,190	3,252
Asanktinio laikraščio įsivertinti pajamos (nuostoliai) pelnas	48,736	(107,720)	(10,650)	(120,748)
Nuostoliai vertė				
Absoliutinio likvidacijos nuostoliai vertė (nuostoliai) pajamos absoliutinio pelno mokėjimui	10	-	5,070	-
A. T. SKAITOS LAIKRAŠČIO NUOSTOLIŲ PELNAS	48,736	(106,850)	(10,650)	(120,748)
Pajamų likvidacija:				
Patronuojamosios įmonės akcininkams	457 223	488 590	(10 450)	(121 750)
Nekontroliuojamajai daliai	10 000	2 040	-	-
467 223	490 630	(10 450)	(121 750)	
Vertės atlygis likviduoti paprodo pelnas (nuostoliai) (šalis)	0,00	0,210	0,211	0,260
Vertės atlygis likviduoti įsivertinti pajamos paprodo pelnas (nuostoliai) (šalis)	0,00	0,220	0,211	0,260
Vertės atlygis likviduoti sumuštinis pajamos (nuostoliai) (šalis)	0,77	0,210	0,211	0,260
Vertės atlygis likviduoti sumuštinis įsivertinti pajamos pelnas (nuostoliai) (šalis)	0,77	0,220	0,211	0,260

3

A. D. „RWALDA“
KONSOLIDUOTOS IR BENDROVĖS 2010 M. 12 MĖNESIŲ TARPINIS SUTRUMPINTOS FINANSINĖS A. T. SKAITOS
(tūkst. litų, jei nenurodyta kitaip)

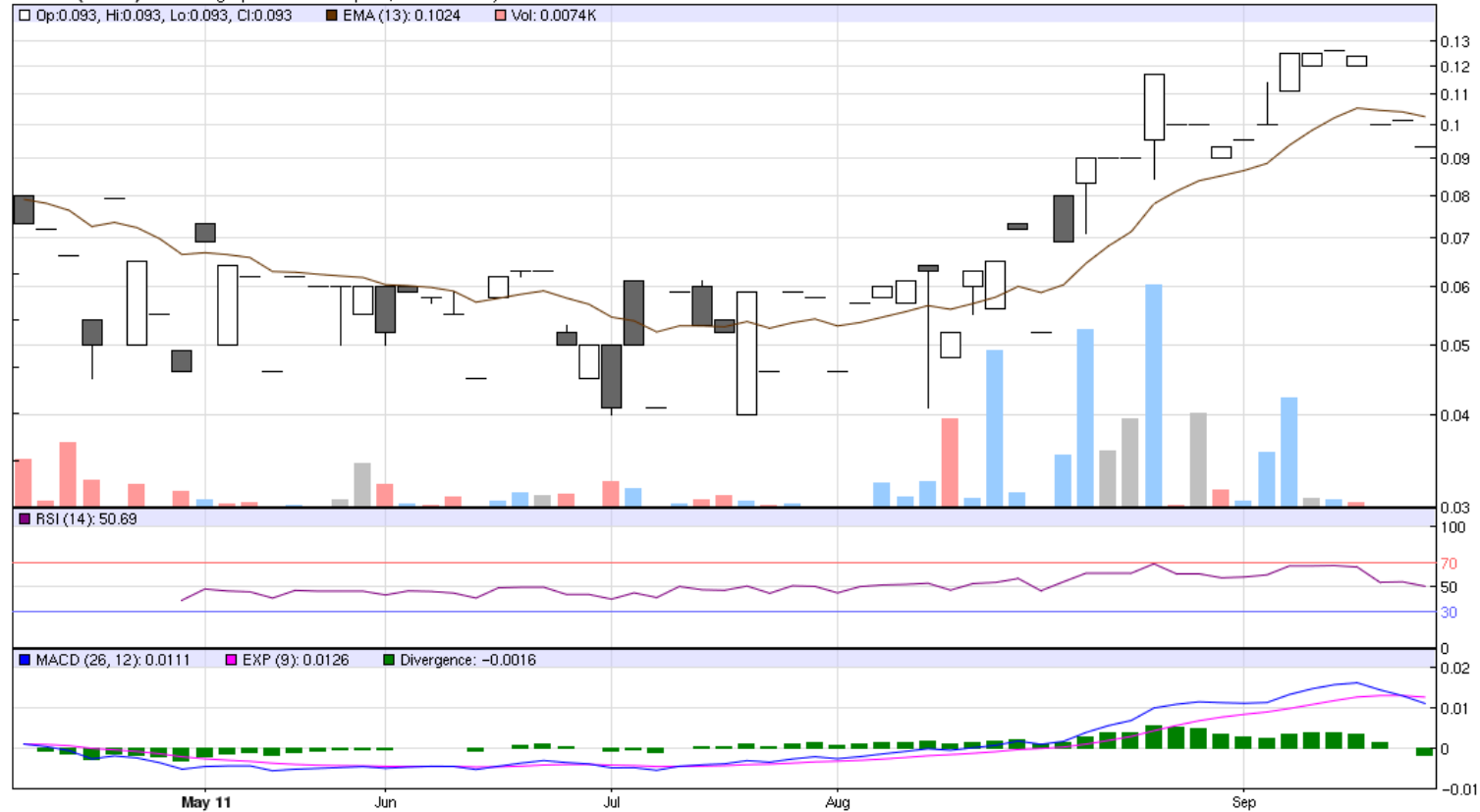
Konsoliduotos ir Bendrovės finansinės būklės ataskaitos

TURITAS	Grupė		Bendrovė	
	2010 m. gruodžio 31 d.	2009 m. gruodžio 31 d.	2010 m. gruodžio 31 d.	2009 m. gruodžio 31 d.
	Neaukštinta	Aukštinta	Neaukštinta	Aukštinta
Išplėtimo sumos				
Išplėtimo mokėjimai turto	28 074	43 770	220	210
Investicinis turto	240 570	263 774	-	-
Išplėtimo nemokėjimai turto	10 490	8 960	12	1
Investicijos į dukterines įmones	0	-	87 386	81 311
Investicijos į asocijuotas ir bendrybes įmones	0	-	136 919	136 450
Investicijos, skirtos produktui	1 010	1 010	1 017	1 017
Suakmeninti išplėtimo pajamos	-	-	1 192	1 030
Kitos išplėtimo sumos	2 040	2 040	-	-
Absoliutinio pelno mokėjimo turto	6 007	4 960	4 360	6 164
Išplėtimo sumos iš viso	487 825	696 612	230 913	225 027
Trumpalaikės sumos				
A. T. sąsajos	27 610	41 007	-	-
Iš pajamų ir kitos gautinės sumos	25 521	21 131	900	1
Suakmeninti trumpalaikės pajamos	22 200	29 620	73 296	70 296
Pelno mokėjimo pajamos	16	61	-	-
Bankiniai ir atlyginimų likviduoti mokėjimai	1 520	2 074	26	26
Investicijos, skirtos produktui	-	996	-	-
Prisikėlimo finansinis turto	8 646	10 743	1 610	2 250
Fideliarūs nuostoliai pinigai	4 173	5 474	-	-
Pirkti ir pripažinti ekvivalentai	6 200	3 490	330	94
Trumpalaikės sumos iš viso	96 122	114 861	78 118	81 739
Turto iš viso	583 947	811 473	309 031	306 766

(patvirta likviduoti pareiškėjas)

Techninė analizė

- Esminis tiriamas objektas – akcijos kainos judėjimas, t.y. kaip akcijos kaina judėjo praeityje.
- Esminis dalykas – pasikartojančios tendencijos.
- Daug specifinių, tačiau techninių ir gana lengvai išmokstamų taisyklių.
- Linksmos sąvokos (pvz. „Lavono atšokimas nuo betono“) :)
- Dideli investavimo kaštai.
- Finansinių tarpininkų džiaugsmas.

Akcijų privalumai

- Realus, didelis uždarbis
- Daug biržų (~20 pačių didžiausių, kelis kartus daugiau apskritai)
- Daug galimybių

Akciju trūkumai

- Gali būti nelikvidu
- Sudėtinga įvertinti (bet tam yra investicijų konsultantai)
- Rizika – visada vidutinė ir aukštesnė

Akcijos

Rekomenduojamas laikotarpis:

- Keli metai ir daugiau

Investavimo strategijos

- **„Pati geriausia strategija“ :**)
  - Atrenkamos fundamentaliai stipriausios įmonės, pagal daug rodiklių, toliau nuolat analizuojamos.
  - „Buy & hold“
- **Periodinis investavimas**
  - Paskirstyti investicijas dalimis ir laike
- **Geriausios įmonės strategija**
  - Lėšos investuojamos į daugiausiai augusių įmonių
- **Dividendų strategija**
  - Investuoti į įmones, kurios moka didžiausius dividendus
- **Pasyvaus investavimo (indeksų) strategija**
  - Investuoti į visą rinką iš karto – įsigyti arba visų akcijų (bet to nelabai įmanoma padaryti), arba investuoti į indeksus (fondus pvz.)

Investavimo strategijos

- **Lygių svertų strategija**
  - Pinigai paskirstomi po lygiai kiekvienai iš norimų investuoti įmonių. Kiekvienos įmonės dalis visada turi būti vienoda
- **Sektorių strategija**
  - Pasirinkti perspektyviausius sektorius, investuoti į jų įmones
- **Optimizavimo strategija**
  - Nuolat sekama, kurios įmonės neša didžiausią grąžą už mažiausią riziką, ir investuojama į jas
- **Vertės (value) investavimas**
  - Perkamos tos akcijos, kurios yra neįvertintos pagal tam tikrus rodiklius (t.y. rinkoje, analizuotojo požiūriu, jos yra pigesnės, o turėtų kainuoti brangiau)
- **Augimo (growth) investavimas**
  - Investuojama į greitai augančias įmones. Nesvarbu, ar jos per pigios rinkoje. Svarbu kad turėtų milžinišką potencialą augti

Finansiniai tarpininkai Lietuvoje

NASDAQ OMX

- Pradžia pradedantiems investuotojams
- 3 biržos – Vilniaus, Talino, Rygos
- www.nasdaqomxbaltic.com
  - Informacija apie įmones
  - Kiekvienos dienos kainos, kainų grafikai
  - Bendra rinkos statistika

Esminis investavimo principas

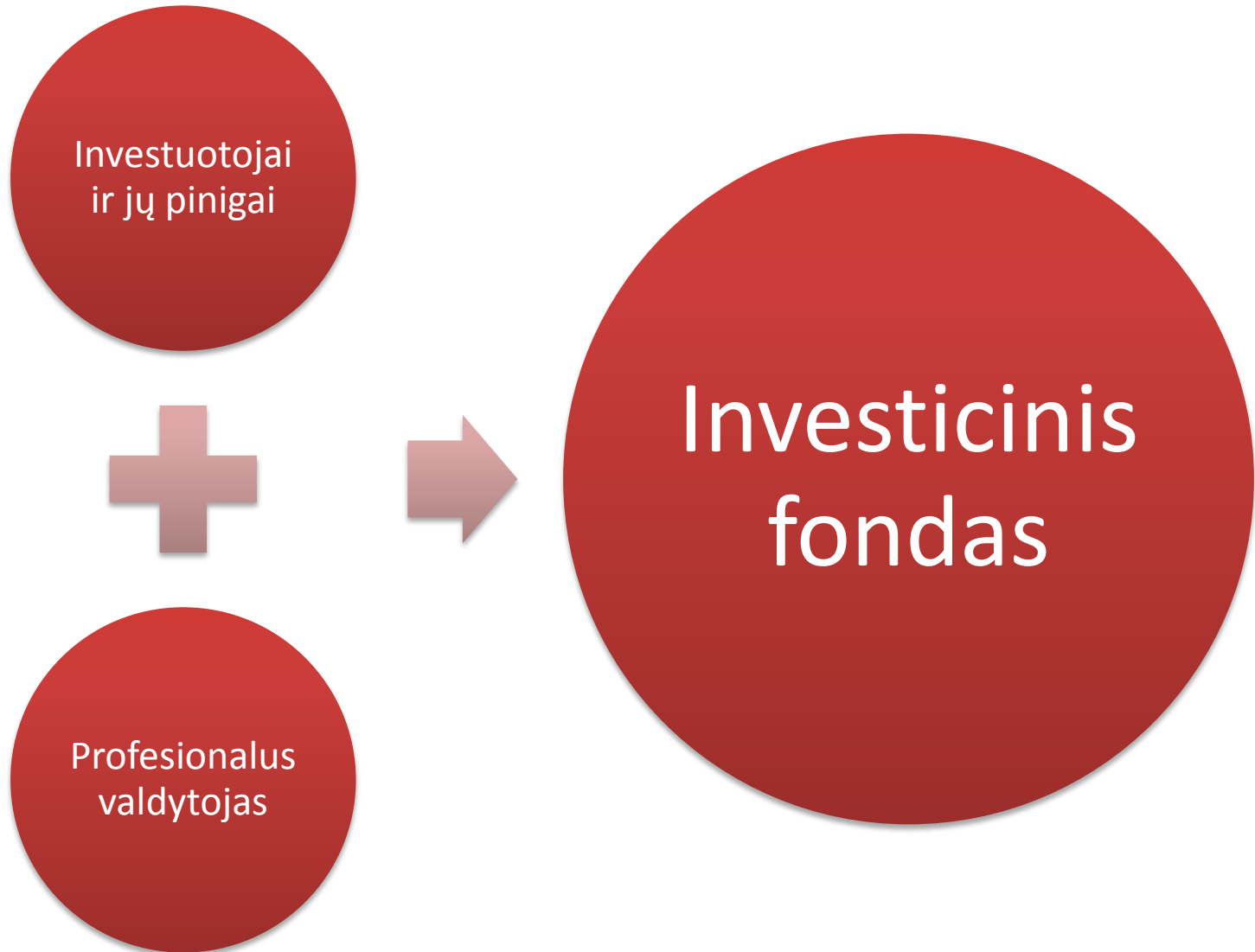
Diversifikavimas:

- „Nedėk visų kiaušinių į vieną krepšį“
- Paskirstoma rizika, kad būtų sumažinti portfelio svyravimai
- Diversifikuoti galima investuojant į skirtingus regionus, priemones, įmones, ir t.t.
- 7-11 skirtingų pozicijų – optimalu

Warren Buffett investavimo principai

- Investuokite į verslą, kurį suprantate.
- Mažinkite riziką investuodami į kompanijas, kurių ateities pinigų srautai yra patikimi.
- Pirkite akcijas tik tų kompanijų, iš kurių tikėtės aukštesnio nei vidutinis pelningumo.
- Investuokite tik į nepakankamai įvertintų įmonių akcijas.
- Koncentruokitės į vertę, o ne į kainą.
- Ignoruokite trumpalaikes investicijas.
- Išlaikykite stabilią investicinio portfelio struktūrą.
- Jei suklydote, mokykitės iš savo klaidų.

Investiciniai fondai

Investiciniai fondai

Pati geriausia

investavimo priemonė

pradedantiems!

Investiciniai fondai

Paprasta:

- Minimali investavimo suma 100-1000 LTL
- Sutartis sudaroma per 5 min.
- Pinigus galima atsiimti bet kada

Didelis pasirinkimas:

- Kiekvienam – pagal poreikį

Saugu:

- Fondo turtas atskirtas nuo valdymo įmonės turto
- Įmonės bankroto atveju – VPK perduoda fondo valdymą kitai valdymo įmonei

Investiciniai fondai

Pats didžiausias privalumas:

- Pinigus už Jus valdo profesionalus valdytojas!

Investiciniai fondai

Daugybė tipų:

- Obligacijų investiciniai fondai
- Akcijų investiciniai fondai
- Mišrūs investiciniai fondai
- Biržoje prekiaujami fondai (ETF)
- Indeksų fondai
- Privataus kapitalo fondai („advanced“ investuotojams)
- Rizikos draudimo fondai (patys rizikingiausi)

Investicinių fondų mokesčiai

- Platinimo mokestis
- Valdymo mokestis
- Sėkmės mokestis
- Išpirkimo mokestis

Investiciniai fondai – kaip išsirinkti?

- **Palyginimas su lyginamuoju indeksu (benchmark)**
  - Ar fondas uždirbo daugiau negu indeksas
- **Išlaidų koeficiento peržiūra**
  - Ar išlaidos nėra per didelės, ar nėra didesnės nei kitų panašių fondų?
- **Šarpo (Sharpe) rodiklis**
  - Kiek grąžos gaunu už vieną rizikos vienetą (turiu gauti kuo daugiau)

Pensijų fondai

Valstybės socialinis draudimas (pirma pakopa)

- Dalis apdraustojo atlyginimo pervedama valstybiniam socialinio draudimo fondui (SoDra)

Kaupimas senatvės pensijai iš SoDros įmokų pensijų fonduose (antra pakopa)

- Dalis įmokų iš SoDros yra pervedami į privačius pensijų fondus, kur yra investuojami

Papildomas kaupimas pensijai (trečia pakopa)

- Pats asmuo investuoja laisvas lėšas į savanoriškuosius pensijų fondus

Pensijų fondai

- Įsivaizduokim, turiu 20.000 LTL
- Infliacija kasmet – 3%
- Jeigu investuoju, grynoji grąža kasmet (su įvertinta infliacija) – 4%
- Pinigų vertė po 20 m. jeigu investuoju:
  - 43.800 LTL
- Pinigų vertė po 20 m. jeigu neinvestuoju:
  - 10.800 LTL

Pensijų fondai

- Įsivaizduokim, turiu 0 LTL, bet kas mėnesį galiu investuoti po 100 LTL
- Jeigu investuoju, grynoji grąža kasmet (su įvertinta infliacija ir mokesčiais) – 4%
- Pinigų vertė po 20 m. jeigu investuoju:
  - 36.800 LTL
- Pinigų vertė po 30 m. jeigu investuoju:
  - 70.000 LTL

Pensijų fondai

- O jeigu kas mėnesį – po 300 LTL?
- Pinigų vertė po 20 m. jeigu investuoju:
  - 110.000 LTL
- Pinigų vertė po 30 m. jeigu investuoju:
  - 209.000 LTL

Fondų valdymo įmonės Lietuvoje

DnB NORD

Kaip pradėti investuoti?

Labai paprastai:

- Pasirinkti gerą patarėją
- Atsidaryti sąskaitą
  - Atsinešti pasą/asmens tapatybės kortelę
  - Visa kita bus padaryta už Jus
- **INVESTUOTI**

Apžvalgos, kurias verta skaityti

- Dienos apžvalgos
- Savaitės apžvalgos
- Neperiodinės apžvalgos
- Makro komentarai
- Įmonių analizės
- Rekomendacijos

Daugumą teikia pagrindiniai rinkos dalyviai: Finasta, SEB, Swedbank, LHV, Danskebankas ir kt.

Vertybinių popierių komisija

www.vpk.lt

- Rinkos dalyviai (įmonės, fondai, pensijų fondai)
- Mokesčių palyginimai (investicinių fondų, pensijų fondų)
- Rinkos apžvalgos (investicinių fondų, pensijų fondų, kt.)
- Esminiai teisės aktai ir kt.

Įvairi naudinga informacija

www.investopedia.com

www.bloomberg.com

www.reuters.com

money.cnn.com

www.ft.com

www.marketwatch.com

www.quote.ru

finance.yahoo.com

finance.google.com

Leidiniai, kuriuos verta skaityti

- Žurnalas „Investuok“
  - www.kurinvestuoti.lt
- Laikraštis „Verslo žinios“
  - www.vz.lt

Filmai, kuriuos verta pažiūrėti

- Enron, the smartest guys in the room
- Boiler room
- Wall street
- Wall street: money never sleeps
- Inside job
- Capitalism, a love story
- Rogue trader

Bendruomenės

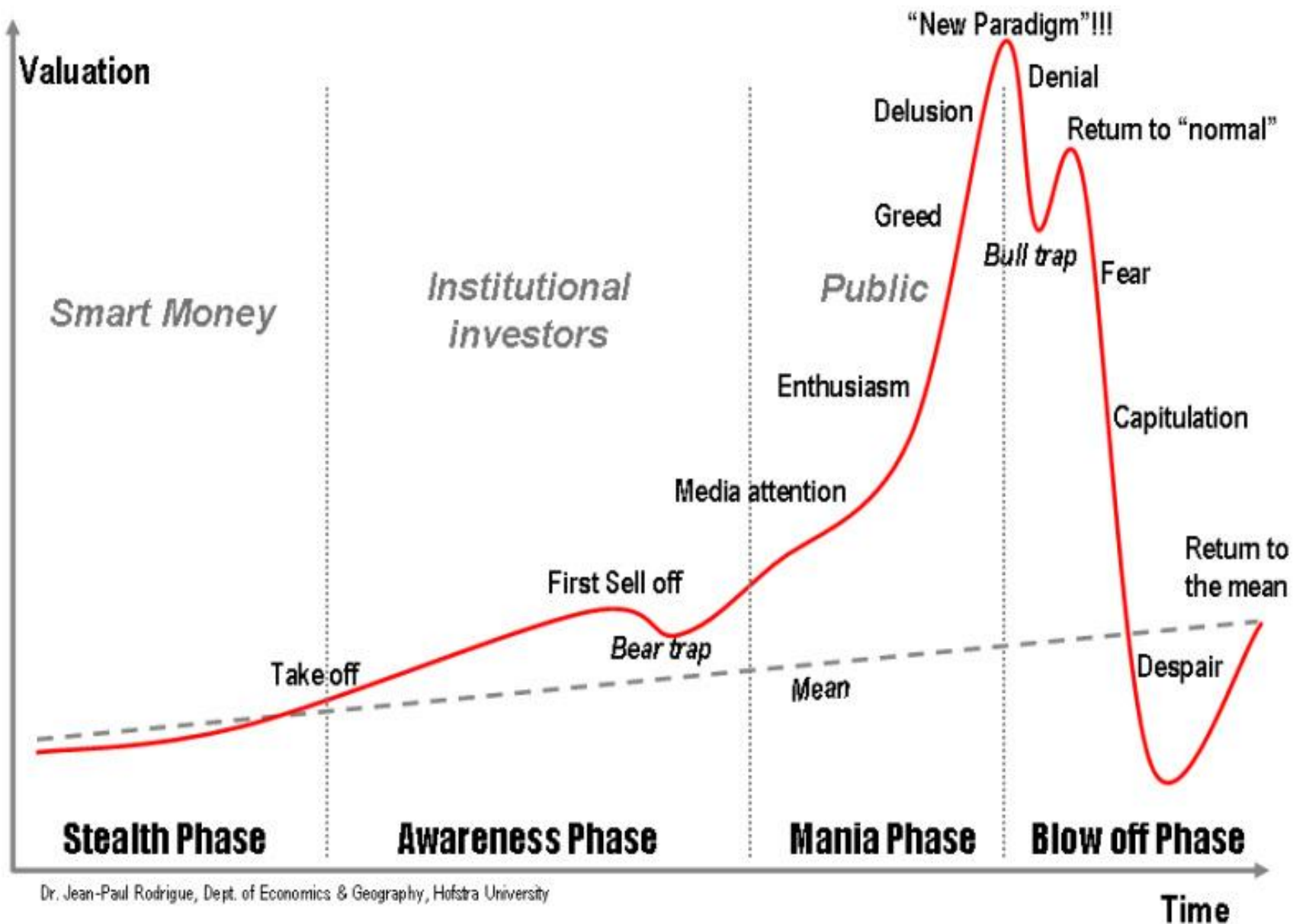
- **VU Studentų investicinis fondas**
  - www.vusif.lt
- **Traders**
  - www.traders.lt
- **Spekulantai**
  - www.spekulantai.lt
- **Finansų analitikų asociacija**
  - www.finansai.lt
- **Investuotojų asociacija**
  - www.investuotoju.lt

Kas naujo finansų pasaulyje?

Nieko

Kas naujo finansų pasaulyje?

- **Krizės**
  - Buvo, yra, ir bus. Tai nauja tik naujokams
- **Homo economicus**
  - Nebuvo, nėra, ir greičiausiai nebus
- **Patarimai – tie patys, kas laikosi - laimi**
  - Turėk tikslus
  - Įsivertink riziką
  - Investuok
  - Tikrink rezultatą

Kokių klaidų geriau nedaryti?

1. Neturėti nustatytų tikslų
2. Neturėti rizikos įvertinimo
3. Neturėti investavimo plano
4. Nesiklausyti, nesidomėti, nedalyvauti
5. Neturėti gero konsultanto
6. Nesilaikyti nusistatytos krypties

Kas svarbiausia norint uždirbti?

Noras

Kaip uždirbti milijoną?

Kiek sumokėsite už
atsakymą?